

جمهوری اسلامی ایران و مجامع بین‌المللی پارلمانی

(اتحادیه بین‌المجالس)

سخنرانان: حسین شیخ‌الاسلام، سیدجواد هاشمی

گزارش نشست علمی - تخصصی دفتر مطالعات سیاسی (۹)

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۳۲۲۹

دفتر: مطالعات سیاسی

مهرماه ۱۳۹۲

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۱.....	مقدمه.....
۲.....	گفتار اول - ساختار و عملکرد جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المجالس.....
۱۲.....	گفتار دوم - راهکارهای حضور مؤثرتر مجلس شورای اسلامی در اتحادیه بین‌المجالس.....

جمهوری اسلامی ایران و مجامع بین‌المللی پارلمانی

(اتحادیه بین‌المجالس)

سخنرانان: حسین شیخ‌الاسلام، سیدجواد هاشمی

گزارش نشست علمی - تخصصی دفتر مطالعات سیاسی (۹)

چکیده

گزارش حاضر شامل متن کامل سخنرانی آقایان سیدجواد هاشمی (معاون پیشین اداره کل بین‌الملل مجلس شورای اسلامی) و حسین شیخ‌الاسلام (مشاور رئیس و مدیر کل بین‌الملل مجلس شورای اسلامی) در اولین نشست تخصصی گروه مطالعات پارلمانی دفتر سیاسی با عنوان جمهوری اسلامی ایران و مجامع بین‌المللی پارلمانی با تمرکز بر فعالیت اتحادیه بین‌المجالس است. در این گزارش ضمن مرور اجمالی بر ساختار اتحادیه بین‌المجالس و جایگاه آن در عرصه بین‌الملل، دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در نشست‌های پیشین اتحادیه و راهکارهای پیشنهادی برای حضور مؤثرتر در آن بررسی شده است.

مقدمه

یکی از ظرفیت‌های مجلس شورای اسلامی برای نقش‌آفرینی در روابط خارجی، استفاده مناسب از ظرفیت‌های دیپلماسی پارلمانی است. گروه‌های دوستی پارلمانی، رایزنی هیئت‌های پارلمانی، مذاکرات ریاست مجلس با رؤسای سایر پارلمان‌های دنیا

و داشتن برنامه‌ای راهبردی برای حضور مؤثر در مجامع بین‌المللی پارلمانی بخشی از ملزومات قوه مقننه برای پویاسازی دیپلماسی پارلمانی است. در این میان اتحادیه بین‌المجالس به دلیل حضور نمایندگانی از ۱۶۲ پارلمان دنیا و انعقاد توافقنامه‌های همکاری با سازمان ملل، مرجع مناسبی برای تعمیق روابط دوجانبه و چندجانبه جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها به شمار می‌رود. آنچه در پی آمده خلاصه دو سخنرانی در این زمینه است.

گفتار اول - ساختار و عملکرد جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المجالس

۱-۱. ساختار اتحادیه بین‌المجالس

سخنران: آقای سیدجواد هاشمی

با توجه به جایگاه پارلمان در عرصه بین‌الملل، ضرورت توجه به مطالعات پارلمانی افزایش یافته است. «اتحادیه بین‌المجالس»^۱ اولین نهاد پارلمانی به شمار می‌رود که در بحث دیپلماسی پارلمانی چندجانبه توانسته است جایگاه ویژه‌ای را در عرصه بین‌الملل پیدا کند. این اتحادیه در سال ۱۸۸۹ توسط «ویلیام راندل کرمر»^۲ انگلیسی و «فردریک پاسی»^۳ فرانسوی در پاریس پایه‌گذاری شد و مقر آن در ژنو سوئیس قرار دارد. اتحادیه بین‌المجالس اولین سازمان پارلمانی است که در تأسیس سازمان ملل و دیوان دآوری لاهه مشارکت داشت و با توجه به قدمت حدود ۱۲۵ ساله، مهمترین

1. Inter - Parliamentary Union (IPU)

2. William Randal Cremer

3. Fredric Passy

مجمع بین‌المللی پارلمانی در حوزه دیپلماسی پارلمانی به شمار می‌رود. فعالیت این اتحادیه به سمت ایجاد دموکراسی‌های مبتنی بر نمایندگی، مشارکت در زمینه صلح و امنیت جهانی، توسعه پایدار حقوق بشر، حقوق بین‌الملل، افزایش مشارکت زنان در عرصه سیاست، آموزش، علوم و فرهنگ متمرکز شده است. تا سپتامبر ۲۰۱۳، پارلمان ۱۶۲ کشور عضویت این اتحادیه را پذیرفته‌اند. کشورهایی هم که در این اتحادیه حضور ندارند بیشتر شامل کشورهای کوچک و جزیره‌ای هستند.

مجمع، شورای تصمیم‌گیری، کمیته اجرایی و دبیرخانه ارکان اتحادیه را شکل می‌دهند، البته قبل از اصلاح ساختار، این اتحادیه به‌عنوان انجمن نمایندگان پارلمان‌ها به حساب می‌آمد و جایگاه خاصی را در حوزه بین‌الملل نداشت. از اجلاس ۱۰۸ در شیلی در سال ۲۰۰۳ به بعد تغییرات ساختاری عمده‌ای در اتحادیه به‌وجود آمد و ساختار آن شبیه سازمان ملل شد. ابتدا فقط کنفرانس تشکیل می‌شد ولی به تبعیت از سازمان ملل به مجمع تبدیل شد و کمیته‌های صلح و امنیت بین‌الملل، توسعه پایدار و حقوق بشر را تشکیل داد.

مجمع سالیانه دو اجلاس بهاره و پاییزه را برگزار می‌کند. نظام رأی‌گیری در اتحادیه بین‌المجالس براساس تعداد جمعیت محاسبه می‌شود، البته هر کشوری یک تعداد رأی ثابت به تعداد ۱۰ رأی دارد ولی براساس تعداد جمعیت از ۵ تا ۱۰ میلیون که به تدریج تا ۳۰۰ میلیون افزایش می‌یابد ۱۳ رأی به کل آرا اضافه می‌شود و به این ترتیب چین با ۲۳ رأی، بالاترین رأی را دارد.

یکی از تغییرات ساختاری مهمی که در اتحادیه صورت گرفت این بود که گروه‌های

پارلمانی به پارلمان‌های ملی تبدیل شدند و جایگاه مهمی را برای اتحادیه ایجاد کردند. از اولین اجلاس در پاریس در سال ۱۸۸۹ تا صدویست‌ونهمین اجلاس آن در ژنو، اجلاس‌ها به ترتیب تشکیل شده و جمهوری اسلامی در این اجلاس‌ها به نوعی فعالیت داشته است. از تغییرات دیگری که در ساختار اتحادیه صورت گرفت تغییر جایگاه شورای تصمیم‌گیری بود. قبلاً فقط کلمه شورا به آن اطلاق می‌شد ولی بعد با الگوبرداری از سازمان ملل که شورای امنیت آن یک ارگان مهم تصمیم‌گیری است به شورای تصمیم‌گیری تبدیل شد که ریاست آن را از سال ۱۹۰۹ تاکنون (۱۶ بار) در اختیار کشورهای اروپایی بوده، آمریکای لاتین (۳ دوره)، شیلی، ونزوئلا، برزیل و آفریقا (۳ دوره) و آسیا (۲ دوره) و در هر دو دوره نیز هند تصدی این سمت را دارا بوده است.

مصر، سودان و تونس از شمال آفریقا ۴ دوره ریاست شورای تصمیم‌گیری را برعهده داشته‌اند و در حال حاضر هم مراکش عهده‌دار این مسئولیت می‌باشد. دوره شورا سه سال است که تجدید انتخابات آن میسر نیست مگر آنکه یک دوره وقفه ایجاد شود. مسئله دیگر تعداد آرای است که هر عضو در این شورا دارد. از هر کشور سه عضو می‌تواند در این شورا شرکت داشته باشند که اگر افراد جنسیت یکسان داشته باشند تعداد آرای آنها کاهش پیدا می‌کند. مگر اینکه یک خانم نماینده هم در میان اعضا حضور داشته باشد تا بتواند سه رأی داشته باشد. این امر در مورد هیئت‌های شرکت‌کننده در مجمع هم صادق است. اگر تعداد اعضا از یک جنس باشند تعداد آرا به هشت رأی کاهش می‌یابد. جمهوری اسلامی ایران ۱۸ رأی دارد و در هیئت‌های آن حتماً باید یک خانم نماینده حضور داشته باشد.

یکی دیگر از ارکان اتحادیه بین‌المجالس، کمیته اجرایی است که ۱۵ عضو دارد که ارکان تصمیم‌گیری است. پیشنهادهای را تدوین می‌کند و برای تصمیم‌گیری به شورا می‌دهد.

دبیرکل نیز برای چهار سال انتخاب می‌شود و تجدید انتخابش برای دوره‌های متوالی مشکلی ندارد. از مهمترین مسائل دیگر صرف‌نظر از اجلاس‌های بهاره و پاییزه دوگانه مجمع؛ اجلاس‌های تخصصی بین‌المجالس نیز از اهمیت زیادی برخوردار است که با توجه به شرایط و تحولات بین‌المللی صورت می‌گیرد. یک‌سری اجلاس‌های تخصصی هم ایجاد می‌شود که یک زمینه آزمایشی را برای رایزنی جهت ارائه به سازمان ملل فراهم می‌کند. موضوع‌های مرتبط با محیط زیست، تغییرات اقلیمی، تجارت جهانی، حقوق بشر، خلع سلاح، منع اشاعه تسلیحات هسته‌ای، پیمان منع آزمایش جامع هسته‌ای و مبارزه با تروریسم از جمله مسائلی هستند که بین‌المجالس توانسته بررسی کند و نظر خود را جهت صدور قطعنامه با توجه به شرایط و تحولات به سازمان ملل ارائه دهد. از دیگر مسائل قابل توجه، بودجه اتحادیه است که از محل حق عضویتی که اعضا پرداخت می‌کنند تأمین می‌شود. حق عضویت سالانه در سال ۲۰۱۳ معادل ۱۰,۹۳۹,۹۰۰ فرانک سوئیس بوده که در سال ۲۰۱۴ به ۱۳,۶۲۱,۱۰۰ فرانک سوئیس افزایش یافته و ژاپن بالاترین حق عضویت را پرداخت می‌کند. کمترین حق عضویت را کشورهای فقیر آفریقای شرقی، سیرالئون و رواندا - که هرکدام یک‌دهم درصد از بودجه است - پرداخت می‌کنند.

حق عضویت ایران در سال ۲۰۱۳ دویست و سی و سه درصد از بودجه معادل ۴۹,۱۰۰ فرانک سوئیس بوده است.

صرفنظر از آن سه کمیته‌ای که به‌طور دائم با مجمع کار می‌کند و موضوعات را مورد بررسی قرار می‌دهند، یک‌سری کمیته‌های دیگری در چارچوب شورای اجرایی فعالیت دارند که خیلی مهم هستند و از مصادیق آنها می‌توان به کمیته نقض حقوق بشر نمایندگان مجلس اشاره کرد. این کمیته در سال ۱۹۷۶ تأسیس شد و هدف آن پیگیری موارد نقض حقوق بشری نمایندگان مجالس و ایجاد کمیته‌های حقوق بشری در مجالس است. این کمیته چهار بار در سال تشکیل جلسه می‌دهد. دوبار هم‌زمان با اجلاس‌های بهاره و پاییزه است و دوبار هم براساس دعوتی است که در خلال سال از نمایندگان عضو دعوت می‌شود. اعضای این کمیته شامل ۵ عضو اصلی و ۵ عضو علی‌البدل است.

بر این اساس، ما در دوره چهارم کمیته‌ای هم در مجلس داشتیم که آقای دکتر رجایی خراسانی کارهایش را دنبال می‌کرد. نامه‌های متعددی از افراد، پارلمان‌ها، شخصیت‌ها درخصوص موارد نقض حقوق بشر در کشورهای مختلف برای بررسی به این کمیته ارسال می‌شد. مسئله دیگر کمیته بررسی مسائل خاورمیانه است که ۷ عضو اصلی و ۷ عضو علی‌البدل دارد.

کمیته هماهنگی زنان هم یکی از کمیته‌هایی است که ۱۵ عضو دارد که رئیس آن کشور اندونزی است و از کشور ما هم در مقاطعی در دوره هفتم خانم فیاض‌بخش و در دوره هشتم خانم آجورلو، توانستند به‌عنوان عضو علی‌البدل در این کمیته فعالیت کنند. یکی دیگر از مسائلی که در اتحادیه خیلی مهم است تشکیل گروه‌های جغرافیایی است. تمام اعضای اتحادیه در ۶ گروه جغرافیایی تقسیم‌بندی شده‌اند که لابی‌های قبل از تصمیم‌گیری را انجام می‌دهند.

مهمترین بخش فعالیت اتحادیه بین‌المجالس که توانسته در عرصه بین‌الملل جایگاه خودش را ارتقا دهد کمیته‌های همکاری با سازمان ملل متحد است. بعد از این تلاش‌ها این اتحادیه توانسته است به نوعی همکار سازمان ملل در بُعد پارلمانی تبدیل شود. از سال ۱۹۹۶ یک قرارداد همکاری بین اتحادیه بین‌المجالس و سازمان ملل امضا شد. در سال ۲۰۰۲ قطعنامه‌ای صادر شد که بر مبنای آن به اتحادیه بین‌المجالس عنوان ناظر دائم داده شد که بتواند در جلسات شرکت کرده و اسناد اتحادیه را به صورت عمومی توزیع کند. با توجه به مطالب فوق‌الذکر به نظر می‌رسد اتحادیه‌های بین‌المجالس یک بُعد پارلمانی در گستره بین‌الملل پیدا کرده و حتی برای پیگیری مسائل یک دفتری هم در سازمان ملل ایجاد کرده است. با تشکیل کمیته همکاری با سازمان ملل، نفوذ اتحادیه بین‌المجالس در مجمع عمومی سازمان ملل افزایش یافته است. به طوری که این اتحادیه توانست اولین کنفرانس بین‌المجالس را در سال ۲۰۰۰ در سالن مجمع عمومی سازمان ملل برگزار کند که رؤسای کل مجالس عضو در این اجلاس شرکت کردند و یک بیانیه‌ای هم در پایان اجلاس با عنوان دیدگاه‌های پارلمانی برای همکاری‌های بین‌المللی در آستانه هزاره سوم صادر شد.

دومین کنفرانس رؤسای مجالس در سال ۲۰۰۵ در سالن مجمع عمومی تشکیل شد. بیانیه مصوب این اجلاس رفع شکاف دمکراسی در مناسبات بین‌المللی و ایجاد نقش بیشتر برای پارلمان‌ها بود. در این بیانیه آمده بود: «اکنون زمان آن فرا رسیده که یک مشارکت استراتژیک میان دو سازمان فراهم گردد. ما از تعامل و همکاری بنیادی با سازمان ملل استقبال می‌کنیم و از این نهاد بین‌المللی می‌خواهیم از تجربیات

کارشناسی IPU استفاده کنند. این همکاری با هدف تقویت ابعاد پارلمانی همکاری‌های بین‌المللی صورت می‌گیرد. اتحادیه بین‌المجالس همکار پارلمانی جهانی بی‌بدیلی برای سازمان ملل محسوب می‌شود که توانسته جایگاه خودش را در سازمان ملل ارتقا دهد».

سومین کنفرانس در سال ۲۰۱۰ در سالن مجمع عمومی سازمان ملل در ژنو تشکیل شد. علت تغییر مکان اجلاس این بود که آمریکا به رؤسای مجالس ایران و کوبا ویزا نداد، البته به رئیس مجلس ایران با تأخیر ویزا داد به طوری که نتواند در اجلاس شرکت کند. اعضای اتحادیه ضمن اعتراض به این امر خصوصاً مجلس کشورمان گفتند که اگر قرار است در این اجلاس شرکت کنیم، هیچ کشور میزبانی نمی‌تواند منعی برای حضور اعضای اتحادیه ایجاد کند. اگر آمریکا نمی‌تواند خودش را تصحیح کند ما محل اجلاس را تغییر می‌دهیم که بتوانیم به کار خود ادامه دهیم. بیانیه مصوب این اجلاس تأکید بر «نقش پارلمان در عرصه بین‌الملل با توجه به شرایط خاص بین‌المللی بود».

اتحادیه بین‌المجالس در سال ۲۰۱۱ یک برنامه پنج‌ساله ترسیم کرد که چگونه نفوذ خودش را به‌عنوان همکار مهم سازمان ملل در عرصه بین‌الملل تثبیت کند. ترسیم استراتژی پنج‌ساله حاکی از آن است که اگر سازمان ملل را دولت در نظر بگیریم، اتحادیه بین‌المجالس نقش پارلمان جهانی را ایفا می‌کند در نتیجه سازمان ملل یک پارلمان خواهد داشت که در آینده می‌تواند این سازمان را به‌صورت یک نهاد دمکراتیک درآورد.

۱-۲. جایگاه جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المجالس

ایران تاکنون توانسته میزبانی یک کنفرانس را در اجلاس ۵۵ در سال ۱۳۴۵ برعهده بگیرد. علت اینکه ایران تاکنون پیش‌قدم نبوده این است که هیچ کشور میزبانی نمی‌تواند مانع شرکت کشور دیگر شود. به دلیل به رسمیت نشناختن رژیم جعلی صهیونیستی، ایران نمی‌تواند میزبان اتحادیه بین‌المجالس باشد.

بعد از پیروزی انقلاب و انحلال پارلمان، عضویت کشور ما در این اتحادیه به دلیل نداشتن پارلمان به حالت تعلیق درآمد. در سال ۱۳۵۹ که مجلس شورای اسلامی تشکیل شد ما مجدداً به عضویت اتحادیه درآمدیم اساسنامه و گروه در سال ۱۳۶۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان رسید. مجلس شورای اسلامی از بدو تشکیل در تمام جلسات شرکت کرده است، بجز اجلاس انگلیس در دوره سوم (به دلیل انتشار کتاب آیات شیطانی که انگلیس از سلمان رشدی حمایت کرد) در جلسات شرکت نداشت.

عضویت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المجالس در سال‌های مصادف با جنگ تحمیلی هشت‌ساله باعث شده بود که هیئت‌های ایرانی همواره دلمشغولی جنگ را داشته باشند و از طریق ملاقات‌ها با ارائه پیشنهاد اضطراری الحاقی سعی می‌کردند آغازگر جنگ و استفاده از سلاح‌های شیمیایی و نقض مقررات حقوق بین‌المللی را گوشزد کنند. آن زمان جو به‌گونه‌ای بود که گرچه آغازگر جنگ معلوم بود ولی کشورهای اروپایی چون اتحادیه را تحت سیطره داشتند، حمایت از ایران ضعیف بود. اقدامات نمایندگان ایران در پایان جنگ هشت‌ساله به پیگیری مسئله تروریسم، منع استفاده از

تسلیمات کشتار جمعی و اجرای مفاد قطعنامه ۵۹۸ معطوف شد. مثلاً در اجلاس ۱۰۸ بعد از خاتمه جنگ و صدور قطعنامه ۵۹۸، پیشنهاد ایران مبنی بر پشتیبانی از همکاری‌های بین‌المللی برای دستیابی به صلح به‌عنوان پیشنهاد اضطراری مطرح شد.

در اجلاس صدم در مسکو پیشنهاد ایران با مشارکت دانمارک، انگلیس و ژاپن درخصوص معاهده منع جامع آزمایش‌های هسته‌ای^۱ مطرح شد و به تصویب رسید.

در اجلاس یکصد و دوم آلمان در سال ۱۳۷۷ هجری شمسی پیشنهاد مربوط به گفتگوی تمدن‌ها در دستور کنفرانس قرار گرفت. در اجلاس یکصد و یازدهم در اکتبر ۲۰۰۴ در ژنو پیشنهاد ایران تحت عنوان اوضاع اسفبار عراق و ضرورت اقدامات پارلمانی جهت اعاده صلح و امنیت در آن کشور به تصویب رسید.

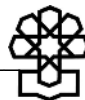
اجلاس یکصد و دوازدهم در سال ۲۰۰۵ در مانیل پیشنهاد گروه‌های ایران اندونزی، سریلانکا و ترکیه از گروه آسیا را تحت عنوان نقش پارلمانی در جلوگیری و بازسازی و توانبخشی و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر به تصویب رساند.

در اجلاس یکصد و پانزدهم پیشنهاد ایران همراه الجزایر تحت عنوان بازسازی لبنان تصویب شد.

در اجلاس یکصد و نوزدهم در سال ۲۰۰۸ نقش پارلمان‌ها در کنترل بحران مالی جهانی و آثار اقتصادی آن بر کشورهای در حال توسعه تصویب شد.

در اجلاس یکصد و بیست و چهارم پیشنهاد ایران، اندونزی و نیوزلند با عنوان تقویت اصلاح نظام دمکراتیک در دمکراسی‌های نوظهور و انقلابی به تصویب رسید.

1. Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty (CTBT)

در اجلاس یکصد و هجدهم در سال ۲۰۰۸ توقف فوری شرایط و اوضاع وخیم انسانی در مناطق بحرانی و تسهیل حقوق فلسطینی‌ها برای دستیابی به حق سرنوشت خویش خصوصاً پایان دادن به حصر غزه تصویب شد.

جمهوری اسلامی ایران در کمیته حقوق بشر این اتحادیه نیز فعال بوده است. آقای منوچهر متکی عضو علی‌البدل در دوره هفتم بود و پس از وی دکتر کاظم جلالی عضویت را ادامه دادند و توانستیم در تایلند عضویت اصلی را تثبیت کنیم.

یک کار بسیار مهم که در اتحادیه بین‌المجالس شکل گرفت پی‌ریزی تشکیل اتحادیه بین‌المجالس کشورهای اسلامی بود. سنگ بنای تشکیل اتحادیه در اجلاس ۱۹۹۶ با ریاست آقای محمدجواد لاریجانی گذاشته شد و کمیته‌های فراگیر در تهران تشکیل شدند و نهایتاً در سال ۱۹۹۹ کنفرانس به ریاست آقای ناطق نوری تشکیل و دبیرخانه آن در تهران مستقر شد.

از مهمترین فعالیت‌های دیگر ایران در کنفرانس‌های اتحادیه بین‌المجالس مقابله با ادعاهای واهی امارات بود. هیئت امارات اولین بار در سال ۱۳۷۳ موضوع جزایر سه‌گانه را در هشتمین اجلاس بین‌المجالس مطرح کرد.

در اجلاس اندونزی نقش پارلمان‌ها در حل و فصل مناقشات بین‌المللی و برقراری صلح جهانی مطرح شد و امارات در آنجا یک نمایشگاه وسیع کتاب ایجاد کرد که با اعتراض هیئت ایرانی مواجه شد (نباید محوطه این اتحادیه به مکانی برای سوءاستفاده سایر کشورها تبدیل شود) که متعاقب آن دبیرکل اتحادیه بین‌المجالس مجبور به عذرخواهی شد و مانع از اقداماتی از این دست در حاشیه اجلاس‌ها شد.

گفتار دوم - راهکارهای حضور مؤثرتر مجلس شورای اسلامی در اتحادیه بین‌المجالس

سخنران: آقای حسین شیخ‌الاسلام

ساختارهای بین‌المللی که وظیفه اصلی آنها حفظ صلح و امنیت بین‌المللی بوده ناکارآمد شده‌اند و به همین دلیل آمریکایی‌ها تصمیم گرفتند خارج از آنها عمل کنند. برای مثال نقش مجلس عوام انگلیس در جلوگیری از حمله آمریکا به سوریه بسیار پررنگ بود. رأی مجلس عوام موجب شد حمایت پارلمان از سیاست جنگ‌طلبانه کامرون به شدت ریزش کند. آرای اولاند (رئیس‌جمهور فرانسه) در مذاکرات که به رأی‌گیری منجر نشد در سنای فرانسه شکسته شد و رأی آقای اوباما در ارزیابی قبلی از کنگره مبنی بر اینکه رأی نمی‌آورد شکسته شد. در واقع طرح خلع سلاح شیمیایی مسکو قبل از اینکه به بشار اسد کمک کند به اوباما کمک کرد.

یکی از وظایف دیپلماسی پارلمانی جمهوری اسلامی ایران باید ایفای نقش بیشتر در تصمیم‌گیری‌های حیاتی از جمله جنگ و صلح متمرکز شود و مرکز پژوهش‌های مجلس نیز باید آن را به‌عنوان اولویت‌های مطالعاتی خود تعریف کند.

پارلمان ایران یکی از قوی‌ترین پارلمان‌های دنیا در قانون اساسی است یعنی پارلمان ایران را برطبق قانون اساسی هیچ‌کس نمی‌تواند منحل کند اما مثلاً در فرانسه پارلمان را منحل می‌کنند در انگلیس هم همین‌طور ولی قانون اساسی ایران می‌گوید بدون پارلمان امور مختل می‌شود.

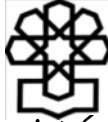
شاید تنها دوره‌ای که می‌توان آموزش‌های لازم را به نمایندگان مجلس منتقل

کرد همان موقعی است که انتخاب می‌شوند تا موقعی که می‌خواهند روی صندلی قرار بگیرند. اینجا باید برنامه‌ریزی شود و مرکز پژوهش‌ها نقشه راه داشته باشد. ساختارهای تصمیم‌گیر مثل هیئت رئیسه و بعضی کمیسیون‌های مؤثر نقشه راه داشته باشند. باید برنامه بنویسیم که چطور نقش پارلمان را در کشور افزایش دهیم. چگونه پارلمان در مسائل داخلی، خارجی و امنیتی نقش بازی می‌کند. بنده قصدم الگوبرداری نیست و معتقدم که بلاشک قانون اساسی ما خیلی متریقی‌تر از قانون اساسی کشورهای دیگر نوشته شده است. آخرین قانون اساسی مربوط به عراق و مصر بود. موضوعی که ما باید در آن کار کنیم این است که چه سازوکاری برای ترسیم این نقشه راه باید اتخاذ شود.

ما باید حتماً اساسنامه را اصلاح کنیم اساسنامه باید برای کسانی که می‌خواهند نامزد حضور در این فعالیت‌ها باشند شرایطی را لحاظ کند. به این صورت نباشد که هر کس دستش را بالا کرد بگوییم رأی بگیریم و رأی بیاورد. مثلاً خود هیئت رئیسه باید توانایی نامزدها را در دانستن چند زبان خارجه تأیید کند. ما تقریباً نمایندگان کمی داریم که خود بتوانند در این جوامع کار کنند و بار مسئولیت بیشتر بر دوش کارشناسانی است که همراهشان می‌روند. این کارشناس‌ها هم نمی‌توانند کار منسجم انجام دهند چون از جاهای مختلف مانند وزارت خارجه می‌آیند که اولویت دیگری دارند. عده‌ای که از مجلس می‌آیند نمی‌توانند پاسخگو باشند. هنوز جایگاه دیپلماسی پارلمانی برای دولتمردان کاملاً مشخص نشده است.

ما باید در مجامع بین‌المللی پارلمانی نمایندگانی را انتخاب کنیم که شایستگی داشته و واقعاً عزتمند باشند و در مجامع منزوی نباشند.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۲۲۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: جمهوری اسلامی ایران و مجامع بین‌المللی پارلمانی (اتحادیه بین‌المجالس) سخنرانان: حسین شیخ‌الاسلام، سیدجواد هاشمی گزارش نشست علمی - تخصصی دفتر مطالعات سیاسی (۹)

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

سخنرانان: حسین شیخ‌الاسلام، سیدجواد هاشمی

تدوین و تنظیم: سیدحسین حسینی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

ویراستار تخصصی: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی:

۱. دیپلماسی پارلمانی

۲. اتحادیه بین‌المجالس

۳. مجامع بین‌المللی پارلمانی

۴. مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۷/۱۳